

ኩሉ ብዛዕባ ንስሓ ይዛረብ (ይሱብኸ)። ብዛዕባ ኣገዳስነታ ድማ ንዝኸነ ኣየካትዕን።

ንስሓ ብዛዕባ ኣገዳስነታን ውጺኢታን ኣፈጻጽማኣን ንድሕነት ኣገዳሲት ምዃናን፡ እቲ ካልእ ነፃኣ ዝምልከት ጉዳያትን ኣብ ኦርቶዶክሳውያን ካብቲ ናይቶም ካልኣት ኣመንቲ ኣዝዩ ዝተፈልየ ኢዩ። ነዚ ፍልልይ እዚ ኸኣ ሓደ ብሓደ ክንርእዮ ኢና፤

፩:- “ምሥጢር” ንስሓ፤

ብናይ ኦርቶዶክስ ኣረዳድኣ ንስሓ ሓንቲ ካብተን ሸውዓተ ምሥጢራት ኢያ፡ ስማ ኸኣ ምሥጢር ንስሓ ትበሃል፡ “ኣብ (እተን ብምሥጢራት ቤተክርስቲያን ዘይኣምና) ናይ ፕሮቴስታንት ማሕበራት ግን ንንስሓ ከም ቅዱስ ምሥጢር ኣይርእይዎን”። እምበኣር ኣብ መንጎ “ንስሓን” “ምሥጢር ንስሓን” ፍልልይ ኣሎ።

ነዚ ናይ ሥነ-ኣምልኮ ፍልልይ ውጽኢትን ምስክሩን ኣለዎ። እንታይ ኢዩ?

፪:- ኑዛዜን ንስሓን፤

ብናይ ኦርቶዶክሳዊ ምርዳእ፡ ሓጢአት ምንዛዝ፡ ማለት ብካህናት ምንዛዝ፡ ሓደ ናይ ምሥጢር ንስሓ መሠረታዊ ዝኸነ ነጥቢ ኢዩ። “ገበኑ ዝኸውል ኣይሰልጦን፡ እቲ ዝናዘዘሉ እዎ ዝሓድጎ ግና ምሕረት ይረክብ።” (ምዓ.28፡13)።

ሰባት ኣብ ብሉይ ኪዳን ሓጢአቶም ምንዛዝ (ከም ዝፈጸሞ ምእማን) ይትግብርዎ ነበሩ። “ኸኸውን ድማ ኢዩ፡ ካብዚ ነገር ብሓደ ምስ በደለ፡ በቲ ዝገበሮ ሓጢአት ይናዘዝ።” (ሌዎ.5፡5) ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ነዚ ኣብነት ዝኸውን ብዙሕ ኢዩ፡ እዚ ጉዳይ ከኣ ክሳብ ዮሃንስ መጥመቕ እቲ ናይ መወዳእታ ነብዪ

ኣብ ብሉይ ኪዳን፡ ወይ ከኣ ኣብ መንጎ ክልተ ኪዳናት ዝነበረ ጊዜ፡ ቐጸለ። ናብኡ ሰባት ካብ ኩሉ ቦታ እናመጹ “ሓጢአቶም እናተኣመኑ፡ ኣብ ሩባ ዮርዳኖስ ብዮሃንስ ይጥመቑ ነበሩ።” (ማቴ.3፡6)።

ኣብ ሓድሽ ኪዳንውን ሓጢአት ምንዛዝ ኣተግበሮ፡... “ካብቶም ዝኣመኑ ኸኣ ብዙሓት ነቲ ዝገበርዎ እናተኣመኑ እናሃገሩን መጹ።” (ግብ.19፡18)፡ “እምበኣርሲ፡ ምእንቲ ክትፍወሱ፡ ንሓድሕድኩም ሓጢአትኩም ተኣመኑ፡...” (ያዕ.5፡16)።

ናይ ፕሮቴስታንት ማሕበራት ግን ብኑዛዜ ኣይኣምናን ኢየን፡ ሓንቲ ካብቲ ግንኪል ንስሓ ገይሮም ድማ ኣይቆጽርዎን።

፫:- ንስሓን ቤተክርስቲያንን፤

ንስሓ ብሓቂ ምጥፋስን ሕልና ምውቃስን ዘጠቓለለት፡ ናይ ውሽጢ ልቢ ተግባር ኢያ፡ ከምኡውን ንሓጢአት ብቑራጽነት ወሲንካ ምሕዳጋ፡ ብልብን ተግባርን፡ ብሓቂ ብተግባር ምግዳፍ ኢያ። ንስሓ ግን ብሥርዓት ቤተክርስቲያን ብኑዛዜን ብምፍታሕን (ስርየትን)... ኢያ ትፍጸም።

ብወገን ሓጢአተኛ ብሓጢአቱ ምንዛዝ ኸኸውን እንከሎ ብወገን ካህን ከኣ ፍትሓት ከንብበሉን ሓጢአቱ ዝሕደገሉ ከውህብን... “እዚ ኢሉ ኡፍ በለሎም እዎ መንፈስ ቅዱስ ተቐበሉ፡ ሓጢአቶም ንዝሓደግኩምሎም ይሕደገሎም፡ ንዘይሓደግኩምሎም ከኣ ኣይሕደገሎምን ኢዩ፡ በሎም።” (ዮሃ.20፡22-23)።

ነዚ ዝኸተሎ ኸኣ እቲ ሓጥእ ምእንቲ ኣብ ንስሓኡ ክጸንዕ፡ ካብ መንፈሳዊ ኣቦኡ ዝወሃዕ መምርሒ(መቐጻዕቲ) ኢዩ።

ኣብ ናይ ፓሮቴስታንት ማሕበራት ግን፡ ኣቀራርባ ንስሓ ካብ ናይ ቤተክርስቲያንና ፈጸሙ ዝተፈልዩ፡ ምስ ክህነት ርክብ

ዘይብሉ ናይ ግሊ ተግባር ጥራይ ኢዩ። ምክንያቱ ፕሮቴስታንት ምስ ኣምላኽ ብቐጥታ ርክብ ደኣ እምበር ብክህነታዊ ርክብ ስለዘይኣምኑ ኢዩ። ነዚ ጉዳይ እዚ ብዝምልከት ናይ ፕሮቴስታንት ማሕበራት ክልተ ዓይነት ኣለዎ፤

ሀ:- ገሊኦም ንኑዛዜን ንክህነትን ብግልጺ ዝጸረፉ ኢዮም። እዚ ግሉጽ ስለ ዝኾነ፡ እቲ ድኹም ዓይነት ኢዩ። እቶም ኣብ ናይ ሃይማኖታዊ መምርሒ ጽኑዓት ዝኾኑ መእመናን ይጥንቀቑሎም ኢዮም። ርእይቶኦም ከኣ ብሩህ ስለ ዝኾነ፡ መልሲ ምሃቡ ይከኣል ኢዩ።

ለ:- እቶም ገሊኦም ከኣ፡ ንክህነት ይኹን ንኑዛዜን ቁርባንን ዘይጸረፉ፡ ብእኡ ብዘይምዝራብ ግን፡ ንሰብ ነዚ ምሥጢር እዚ ከረሰቡ ዝደልዩ ኢዮም። ኣብክንዳኡ ድማ መተክኢ የቕርቡ። ልክዕ ከምዚ ዝስዕብ ከም ዝበልዎ፤ ንሸኻ ናብ ኣምላኽ ንምምላስ ንሱኣ የድልዩካ ኣሎ። ናብኡ ኪድ እሞ ኣብ ቅድሚ እግሩ ተደፈእካ ሰገድ ምእንቲ ንኣጢኣትካ ብደሙ ክምሕዎ፡ ኣብኡ ሕደን፡ ሽቡ ብኡ ንብኡ ነጺህካ ልክዕ ቅድሚ ሕጂ ከም ዘይሓገእካ ኮይንካ ክትወጽእ ኢኻ። ካብ በረድ እትጽዕዩውን ትኸውን...።

ኣብዚ ሹሉ ምእንቲ ሰባት ክርስቶስ ብኣድላይነት ኑዛዜን ፍትሓትን ቁርባንን ኣይተዛረቡን። ምስኡ ኣተሓሒዞም ኣብ ቅድሚኦም መንፈሳዊ ቃል ይዛረቡ፡ ብኣዝዩ ሕያውነታዊ ዝኾነ ቃልውን የታልሉ። እዚ ዘይግሉጽ መገዲ ኢዩ፡ ንሰባት ከካታልዎ ድማ ሓላፍነትና ኣሎና።

፬:- ንሱኣን ድሕነትን፤

መብዛሕትኦም ፕሮቴስታንት ኣብ ደም ክርስቶስ ብምትዃር ንንሱኣ ካብ ጉዳይ ድሕነት ክርሕቑዎ ይፍትኑ፡ ከምዚ ዝስዕብ

ከኣ ይብሉ፤ (ንሸኹም ብደም ክርስቶስ ደኣምበር ብንሱኣ ኣይ ኮንኩምን ትድሕኑ። ንሱኣ ካብ ግብርታት ሓንቲ ዓይነት ተግባር ኢዩ፡ ንሸኹም ከኣ ብተግባርኩም ክትድሕኑ ኣይትክእሉን ኢኹም።)

ንሕና ድሕነት ብደም ክርስቶስ ከም ዝፍጸም ኣይንክእልድን ኢና፡ ግንከ ክርስቶስውን ባዕሉ ብዘይንሱኣ ድሕነት ከም ዘዩሎ ይምህረና። ብዛዕባ እዚ ድማ ከምዚ ዝስዕብ ይብል፤ “ኣይፋሎም፡ እንተ ዘይተነሳሕኩምሲ፡ ኩላትኩም ድማ ከምኡ ክትጠፍኡ ኢኹም፡ እብለኩም ኣሎኹ።” (ሉቃ.13:3)።

ድሕነት ብንሱኣ ብግዲ ኢዩ፡ ምክንያቱ ሓደውን እንተኾነ ብዘይሓጢኣት የሉን፡ ሓጢኣት ካብ ሃለወ፡ ንሓጢኣት ፍርዲ ኣለዎ፡ ዓሰሲ ሓጢኣት ከኣ ሞት ኢዩ። ካብዚ ሞት እዚ ኸኣ ብዘይ ንሱኣ ድሕነት የልቦን። ንሱኣ ድማ ኣብ ደም ክርስቶስ ብቐዓት ትህበና። እንተ ድኣ ዘይተነሳሕኩም ኩላትኩም ክትጠፍኡ ኢኹም።

፭:- ንሱኣን ተግባር ጸጋን፤

ብዙሓት ናይ ፕሮቴስታንት ማሕበራት ንንሱኣ ከም ሓደ ተግባር ጸጋ ከምኡ ድማ፡ ንሹሉ ጸዕርታት ሰብ ከም ዋላሓንቲ ጥቕሚ ዘይብሉ ገይሮም ይርእይዎ። “ዝኾነ ሰብ ካብ ኩሉ ሓጢኣቱ ምእንቲ ክድሕን ንነብሱ ኣብ እግሪ ክርስቶስ ጥራይ ምስ ዘንብር ይኣክሎ ኢዩ” ይብሉ።

ኣስተምህሮ ኦርቶዶክሳዊት ቤተክርስቲያን ግን ንዝኾነ መንፈሳዊ ህይወት ወዲ ሰብ፡ ናይ ሰብን መንፈስ ቅዱስን ሕብረት ከም ዝኾነ ይርእዮ። መንፈስ ቅዱስ ይኣለ፡ ሰብ ግን ብግዲ ክቃለስ ኣለዎ። ምስ ዘይቃለስ ድማ ሓዋርያ ጳውሎስ በዚ ዝስዕብ ኣበሃህልኡ ይወቅሶ፤ “ምስ ሓጢኣት ብምቅላስኩም ገና ክሳዕ ኣብ ደም እትበጽሑ ኣይተቓዎምኩምን” (ዕብ.12:4)።

መጽሓፍ ቅዱስ ከኣ ንመንፈሳዊ ህይወት ብስእላዊ ቃልሲ

የርእይ። ንሳ ምሉእ አምላካዊ አጽዋር ዘድልያ ኢያ፤ “እቲ ቃልሰና ምስ ሕልቅነትን ሥልጣናትን ምስ ናይ ጸልማት ገዛእቲ ዓለምን ምስ መናፍስቲ እከይን ኣብ ሰማያት ኢዩ እምበር፤ ምስ ሥጋን ደምን ኣይኮነን እዋ።...” (ኡፌ.6:11-12)። እዚ ቃል ብዘይጥርጥር ሰብ ክቃለሰን ክሰዕርን ከምዘለዎ...

ጎይታና ኢየሱስ ክርስቶስ ነቶም ሸውዓተ መላእክቲ ቤተ ክርስቲያን ዝለገሹ መልእክቲ ነዚ ቃል እዚ ገሊጽዎ ኣሎ። ከምዚ ዝሰዕብ ድማ ይብል፤ “... ነቲ ዝሰዕር ካብታ ኣብ ገነት ኣምላኽ ዘላ ኣም ህይወት ክበልዕ ክህቦ ኢዩ።” (ራእ.2:7)። ጸጋ ንኹሉ ነገር ኣይኮነትን እትገብር፤ እዚ እንተ ዝኸውን ኣምላኽ ከምዚ ዝሰዕብ ኣይምበለን፤ “... ናባይ ተመለሱ።... ኣነ ኸኣ ናብኻትኩም ከምለሰ ኢዩ።...”

፯፡- ንሱሓን ተመክሮታትን፤

ናይ ፕሮቴስታንት ሓሳባት ንንሱሓ ከም ተሞክሮ ገይሩ ይቈጽራ። ንተናሳሕቲ ኸኣ ንሱብ ብዛዕባ ተሞክሮኣም ንኸገልጹ የተባብዕዎም። ካብኣም “ኣነ (ከምዚ) ነይረ ሕጂ ኸኣ (ከምዚ) ኣሎኹ” ይብሉ። ብዛዕባ እቲ ናይ ቀደም ሓጢአቱ ቦቲ ሕጂ በጺሕዎ ዘሎ ጸጋ እናሸፈነ! ብዘይሕፍረት ይዛረብ። ስቕ እንተ በለ ከምዚ ዝሰዕብ ይብልዎ፤ “ብተሞክሮኻ ተዛረብ... ”።

ኦርቶዶክስ ግን ነዚ ዓይነት ተረት እዚ ትኸልክሎ ኢዩ ምኽንያቱ ኣብ መብዛሕትኡ እዋን ቦቲ እቲ ተናሳሒ ዝበጽሖ ምቕያር ኣይትሕበንን ኢዩ...

፮፡- ንሱሓ ኣብ መንጎ ሓጎብን ትሕትናን፤

ኦርቶዶክስ ናብ ትሕትና ተናሳሒት ነፍሲ ተድህብ። ከም ነብዪ ዳዊት ንመደቀሲኡ ብንብዓት እናኣጠልቀዩ ነቲ ኣብ ልዕሊ ኣምላኽ ዝገበሮ ገበን ይዝክር... ፕሮቴስታንት ግን ንሱብ ናብ ትሕትና

ዘይብሉ ሓጎብ ይዕድሙ። መብዛሕትኡ እዋን እቲ ሓድሽ ኣማኒ ብቐጥታ ናብ ኣገልጋሊ ይቕየር፤ ንሓጢአቱ ብውሽጡ ክሓዝኡ ዕድል ኣይህበዎን። ነዚ ኸኣ ብድሕነት ክሕጉስ ኮም ዘለዎ ይነገሩን።...

ኣብ ልዕሊ እዚ ኸኣ መልሰና፤ ንሱ ኣብ ማእከል እቲ ሕጎብ ህዝቢ ካብ ሰይፊ እቲ መቕዘፊ መልእክ፤ ሰለ ዝደሓነ ምድሓኑ፤ (ኣብቲ ገንሽል ፋሥጋ ኣብ ዝበልጎሉ እዋን) ከምቲ ኣምላኽ ዝኣዘዎ ነቲ ፋሥጋ ብመሪር ሓምሊ ክበልዎ ኣለዎ። (ዘጸ.12:8)።

ብብልዒ ፋሥጋ ሓጎብን ደስታን ከም ዝስምዖም ልክዕ ኢዩ፤ ግን እቲ ብልዒ ፋሥጋ ብመሪር ሓምሊ ክብላዕ ኣለዎ፤ መሪር ኣሕምልቲ ነቲ ብምኽንያቱ ኣብ ባርነት ፈርኣን ዝወደቁ፤ ሓጢአቶም የዘክሮም ነይሩ።።

(መሪር ሓምሊ) ኣብቲ ናይ ፕሮቴስታንት ርድኢት፤ ኣበይ ኢዩ ደረጃኡ?!

ሓደ ካብ ጹሑፋት ፕሮቴስታንት ነታ ኣብ ጸሎት (ኣ ጎይታ መሓረና) እትብል ቃል ከይተረፈት ተጸሪሩ፤ ከምኡ ኸኣ ንኹሉ ናይ ትሕትና መግለጺ ቃላት፤ ኣንጻር (ደስታ ድሕነት) ኢዩ ኢሉውን ወንጀሎ!!

፰፡- ንሱሓን ምሕዳግን፤

እቲ ኣብ ኦርቶዶክስ (ንሱሓ) ኢልና እንሰምዮ፤ መብዛሕትኡ እዋን ኣብ ፕሮቴስታንት “ምሕዳስ” ኢሎም ይሰምደዎ፤ ወይ ከኣ ሓድሽ ውልድነት፤ ወይ ከኣ ድሕነት... ኣብ ነሐድሕዶም ከኣ “ተሓዲሰካዶ?! ድሒንካዶ?! ሓድሽ ውልድነት ተሞኪርካዶ?!” እናበሉ ይተሓታተቱ።

እቲ ኩሉ ክብልዎ ዝደለዩ ኸኣ ከይበዝሐን ከይዋሓደን እቲ ሰብ ብተግባር ንሱሓ ዝሓለፎ ኢዩ።...

እዚ ኹሉ ናይ ምሕዳስ፣ ሓድሽ ውልድነት፣ ድሕነት፣ መግለጺ ቃላት ኣብ ኦርቶዶክሳዊ ኣረዳድኣ፣ ኣብ ምሥጢረ ጥምቀት ይፍጸም። ንስሓ ግን፣ ኣብ ህይወት ወዲ ሰብ እቲኸውን ምቕያር ኢያ።

፱፡- ንስሓ ንኹሉ ምሥጢራት ትቕድሞ፤

ከምቲ ሓዋርያ ጳጥሮስ ዝበሎ፡ ምሥጢረ ንስሓ ንምሥጢረ ጥምቀት ትቕድሞ፤ "... ተነስሑ ነብሲወከፍኩም ከኣ ብስም ኢየሱስ ክርስቶስ ንሕድገት ሓጢአት ይጠመቑ፡ ህያብ መንፈስ ቅዱስውን ክትቕበሉ ኢኹም።" (ግብ.2፡38-39)። ከምኡውን ንሳ ከምቲ መምህርና ሓዋርያ ጳውሎስ ኣብ (1ቈረ.11፡27-29) ዝበሎ ንምሥጢረ ቁርባንውን ትቕድሞ ኢያ። ከምኡውን ንምሥጢረ ቀንዲል (ቅብኣ ቅዱስ) ትቕድሞ፡ (ያዕ.5፡14-15)። ከምኡውን ነቲ ካልእ ምሥጢራት፡ እምበኣርከስ እቲ ምሥጢር መበቆሉ ካብ መንፈስ ቅዱስ ኢዩ። እዚ ካብ ኮነ፡ ንዕኡ ብንጽህና ልብን ብንስሓን ክንዳለዉሉ ኣሎና... ፕሮቴስታንት ግን ንምሥጢራትን ንንስሓን ከም ምሥጢር ስለ ዘይኣምንዎም፡ ነዚ ኹሉ ቃላት ኣይርድእዎን ኢዮም።

፲፡- ተግባር ንስሓን - ምምልላስን፤

ፕሮቴስታንት ንክርስትያናዊ ህይወት ከም ተግባራውን፣ ምምልላስ ህይወትን ገይሮም ኣይርእይዎን፣ ናይ ጸጋን እምነትን ህይወት እንተ ዘይኮይኑ፣ ንኦርቶዶክስውን ጸጋን እምነትን የገድስኣ ኢዩን፣ ግን ምስ ሓዋርያት ከምዚ ዝስዕብ እናበለት ትጽውዕ፤ "እምበኣርከስ ንንስሓ ዝበቅዕ ፍረ ግበሩ።" (ማቴ.3፡8)። በዚ ክርስትያናዊ ምምልላስ ንድሕነት ግዴታውን ኣገዳስን ከም ዝኾነ ትርጉሙ።

ፕሮቴስታንት እንተ ድኣ ስለ ምንፃህ ሰብ ኢሎም ብኣገዳ ስነት ደም፡ ብግዲ ዝብሉ ኮይኖም፡ ኣብ ቅድሚኡም (እቲ ኣብ ምምልላስን ደምን ዘሎ ርክብ) ቃል ሓዋርያ ዮሃንስ ነሥፍር፤ "ከምቲ ንሱ ብብርሃን ዘሎ፡ ኣብ ብርሃን እንተ ትመላለስና ግና፡ ንሓድሕድና ሕብረት ኣሎና፡ ደም ኢየሱስ ክርስቶስ ወዳውን ካብ ኩሉ ሓጢአት የንጽሃና ኢዩ።" (1ዮሃ.1፡7)። ኣብዚ እምበኣር እዚ ዓይነት ምምልላስ ሓደ ካብቲ ግዴታ ኢዩ። ብዘይንስሓ ብደም ምንፃህ ግን የልቦን። ንስሓ መሠረታዊት ግዴታ ኢያ።

